

Oponentní posudek

diplomního projektu „**Pražská sídliště jako moderní vrstva metropole**“

diplomant: Bc. Kateřina Frejlachová
vedoucí diplomního projektu: Doc.Ing.arch.Jan Jehlík
oponent: Ing.arch.Václav Škarda
29.května 2013

Ne každému architektovi připadá zajímavé se tématem sídliště zabývat, je to komplikovaný maraton s jistými překážkami. Největší problémy sídlišť jsou zakódované v samotné podstatě a systému sídlišť. Shrňme si je: monofunkčnost velkého celku, vysoké dopravní přesuny, velké obtížně udržovatelné veřejné plochy, nedostatek parkování, slabé komunitní vazby.

Sídliště ale nabízejí i hodnoty, které chybí kamennému městu i bydlení v rodinném domě se zahradou. Velká sídliště byla stavěna na jeho okraji, proto je často obklopuje volná krajina, sídliště využívají této výhody být na rozhraní krajiny a města.

Zadáním diplomní práce bylo hledání způsobu zapojení panelových sídlišť do organismu města. Práce má odpovědět na otázky: Co to jsou sídliště a jak je chápat? Jaké jsou jejich hodnoty? Jaký je vztah sídliště k městu a ke krajině? Jak dotáhnout původní vize bydlení v zeleni?

Poměrně rozsáhlá diplomní práce Kateřiny Frejlichové je výstižnou a přesvědčivou odpovědí na tyto otázky.

Práce je rozdělena do dvou částí.

V první více teoretické části popisuje autorka svůj otevřený vztah k sídlišti, analyzuje historické souvislosti vzniku sídlišť, přesně pojmenovává hodnoty i charaktery sídlišť a hledá vztahy sídliště a krajiny, nejprve v obecné rovině, následně na příkladech tří velkých pražských sídlištích – Severního, Jižního a Jihozápadního města. Za její zásadní teze pro uchopení tématu považují:

- a) Pražská sídliště jsou moderní vrstva metropole
- b) Sídliště je potenciální důstojný partner historickému centru.
- c) Krajina je bohatším sídlištěm a organismem, který monumentálnímu sídlišti dokáže konkurovat.

V druhé části práce předkládá ucelené řešení sídliště Bohnice, kde dokončuje výchozí principy moderny. Její svěží výklad je přesvědčivý. Autorka mění uspořádání a systém organizace města – navrhuje Bohnice jako město bez aut, a krajinu **městem procházející**. Město je rozděleno základní ortogonální sítí komunikací vycházející ze struktury zastavění. Do tohoto rastu uspořádává krajinu formou zelených polí různých funkcí jako např. louku, háj, komunitní zahradu, ovocný sad apod, aby zapojila do údržby těchto obrovských ploch více uživatelů a snížila tak nároky města. Autorka tuto svoji základní síť považuje za nový nosný systém, který je podkladem pro případný stavební rozvoj města. Radikální názor Vize města pro 25.000 obyvatel bez aut zapadá do celkové koncepce chápání tohoto moderního města. Autorka nám říká, jak je pro ni důležitý a hodnotný veřejný prostor bez aut.

Diplomní projekt považují za velice kvalitní ideový návrh, nemám žádné koncepční připomínky pouze drobné praktické poznámky:

1. Stávající zeleň na sídlištích je velmi cenná, každým rokem bývá lepší, proto bych doporučoval v návrhu využít již stávající stromy, protože vytvářejí hodnotu, kterou návrh ctí.
2. Doporučuji redukci množství a velikosti zpevněných ploch náměstí, v navrženém rastrovém systému je to „hračka“.
3. Předpokládám, že ve městě navržené autorkou budou bydlet spíše lidé, kteří auto nepotřebují a líbí se jim, že ve veřejném prostoru auta nejsou, protože jim nabízí vyšší kvalitu bydlení. Doporučoval bych zrušení sil, vybudovat pouze necelých tisíc stání pro sdílené auta (car-sharing) a zhustit síť MHD z důvodů vyššího komfortu, i když docházkové vzdálenosti jsou navrženy správně. Případně ještě tisíc stání za vysoké poplatky. Návrh dopravy bude pak utopistický, ale lépe zapadající do koncepce.

Nevěřím v odstavení aut v silách v reálném životě.

Město bez aut, může být novým fenoménem budoucích měst. Jistě se už dnes najdou lidi, kteří koupí byt se závazkem, že si nekoupí auto, jako např. ve Vídni v novém bytovém komplexu s 250 byty na Nordmangasse 25 – 27 nebo městská čtvrť Vauban ve Freiburgu s kapacitou 5.000 obyvatel. V současném pohledu na město nemám problém se ztotožnit s názorem, že část města bude bez aut, ale pro fungování této vize je důležitý vztah části k okolí, jestli je tam dostatek prac. příležitostí, vybavenosti apod. jako ve zmíněných zahraničních příkladech ve vnitřních kompaktních městech. Na otázku mířící do budoucnosti, jestli je možné takto uvažovat u celého velkého města, asi dnes nikdo nezná správnou odpověď.

Refresh sídliště Kateřiny Frejlichové je nutné posuzovat jako ucelený dokument se širokým záběrem. Autorka se pohybuje jistě v tomto nelehkém prostředí, umí uchopit velké území, pracovat s ním a nakonec nám nabízí jasný a srozumitelný strategický přístup velmi kvalitně zpracovaný.

Návrh probudí i ty největší spáče a to je dobře, přináší svěží vítr do důležité diskuze o strategii sídlišť. Nikoliv jen za odvalu vstoupit do tohoto těžkého zadání a vypracovat čistý ideový návrh, ale za brilantní uchopení tématu a pojmenování o co jde a jak na to, navrhuji jednoznačné ohodnocení A.

Ing. arch. Václav Škarda

